

STŘÍPKY Z JIHLAVY

Časopis pro slabozraké a nevidomé

Společná fotografie z procházky na Zaječí skok

OBSAH

VÁŽENÍ KLIENTI, PŘÁTELÉ	3
KNIHY DO UŠÍ	5
TIPY NA ZVUKOVÉ KNIHY OD P. PTÁČKOVÉ	6
ODBORNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	10
ZAJEČÍ SKOK JIHLAVA	19
LITOVEL 2024	21
70 VÝROČÍ ZALOŽENÍ ŠKOLY PROFESORA VEIDOVSKÉHO	21
SVATOMARTINSKÉ TRADICE, ZVYKY A PRANOSTIKY	26
ZAJÍMAVOSTI	29
IN – OUT	35
NEBUĎTE OFF- BUĎTE ON.....	38
AKCE V LISTOPADU	40
BLAHOPŘÁNÍ	46
DÁRCI A SPONZOŘI.....	47
ČASOPIS VYDÁVÁ:.....	48

VÁŽENÍ KLIENTI, PŘÁTELÉ

TYFLOCENTRA JIHLAVA

Podzim nám běží v plném proudu a my vítáme již předposlední měsíc tohoto roku. Je to vůbec možné?

S ohlédnutím za říjnem si připomeňme exkurzi u hasičů na jejich Krajském operačním středisku v Jihlavě. Dozvěděli jsme se zde užitečné informace týkající se tísňové linky a byli jsme přítomní přímé práce tísňových operátorů. Musíme říct, že se nám z řad zdejších pracovníků dostalo skvělé péče a byly nám podány vyčerpávající informace a zodpovězené veškeré dotazy. Zájemci si mohli vyzkoušet zavolat přímo na tísňovou linku ze svých ozvučených mobilních telefonů a byli informováni, jaké informace lze z přijímaného telefonního čísla získat. Tato exkurze byla skvělá, poučná a moc jsme si ji užili. Dále jsme si byli zacvičit ve fitness centru, zahráli si hru Tipni si!, potrénovali paměť a užili si krásnou pěší procházku na Zaječí skok. Poslední říjnový den jsme se zúčastnili filmové projekce Pachová stopa v rámci Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava.

Listopad bude aktivitami zaměřen především na podporu prevence kriminality. Workshopy budou realizovány za podpory statutárního města Jihlavy. Zaměříme se na bezpečnost při používání kompenzačních pomůcek či používání aplikace GPS v terénu. Nebude chybět ani zvuková střelba či trénink paměti, pravidelné cvičení a online aktivity. Nově s námi můžete také chodit do Fitness Centra.

Zpříjemněte si s námi pochmurné podzimní dny a načerpejte nové zážitky 😊

S časopisem Střípky z Jihlavy Vám za Vaší stálou přízeň
děkují zaměstnanci TyfloCentra Jihlava

KNIHY DO UŠÍ

NÁMOŘNÍ BOUŘE

Autor: Andrew Mayne

Žánr: detektivní román

Čte: Barbora Kodetová

Rozsah: 1 audiodisk (08:40:36)

Dostupné z: Knihovna Jihlava, Hluboká

Tísňové volání přivede vyšetřovatelku Sloan McPhersonovou a jednotku Programu podvodního pátrání na výletní loď u pobřeží Fort Lauderdale, která se potápí v důsledku záhadné exploze. Jelikož se zdá, že má výbuch na svědomí ekoterorista a že jsou v ohrožení další lodě, začíná závod s časem – a navíc se blíží tropická bouře, která by mohla zničit případné důkazy. Jenomže Sloan má pocit, že vyšetřovatelé přehlížejí klíčové detaily, a ani vlašný přístup nadřízených k řešení celého případu nevzbuzuje zrovna důvěru. O co tady vlastně jde? Čím víc se Sloan blíží pravdě, tím jasněji si uvědomuje, že je ve hře něco mnohem znepokojivějšího, než by se podle oficiálního vysvětlení zdálo...

TIPY NA ZVUKOVÉ KNIHY OD P. PTÁČKOVÉ

Knížky na podzimní přemítání

Je období sklizně a času je málo. Ale večery u knížky se staly mou rutinou. Televize mě nebaví. V knížkách se dozvím zajímavější věci. Tyto knížky jsou k poslechu, ale u těch dvou posledních můžeme pustit z uzdy i fantazii. U té první mi to fakt moc nešlo. Ale posuďte sami, až si je poslechnete.

Robert Ritina

Andělé s vlčím cejchem

Načetl Miroslav Táborský s Martinem Zahálkou

V každém z nás žijí dva vlci. Hodný a zlý. Vyhrává ten, kterého víc krmíš.

Tohle přísloví mě napadlo, když jsem poslouchala tuto knížku. Dozvíme se, kteří hudebníci měli pletky s nacistickým režimem za druhé světové války. No a ještě, „Chceš-li s vlky žít, musíš s nimi vít. Pokud tedy chtěli umělci vystupovat i v této době, tak bylo potřeba se

přizpůsobit situaci. Některé kola osudu i semlela. Zajímavá knížka. Možná vás některá jména překvapí.

Celkový čas: 4 hodiny

Počet stop: 14

Vydalo nakladatelství TEBENAS

Vlastimil Vondruška

Život ve staletích: 13. století

Načetl Aleš Procházka a Vlastimil Vondruška

Asi to nebyl zase tak špatný život. Posud'te sami.

Pokud vám nebude vadit, že ve 13. století nemají elektřinu a internet, tak si to můžeme malovat růžovými barvami. Hodně věcí by nám asi chybělo, jsme zhýčkaní. Ale na druhou stranu: Když se zrovna neválčilo a nebyly pohromy, kterých zas tolik nebylo, tak byla celkem pohodička. Jen jste se museli zařadit správně do své řady. Ale to je v každé době. Mě se líbila představa i knížka. Skutečně bych to asi dlouho nevydržela. Jenže, tehdy naše vymoženosti neznali.

Celkový čas: 11 hodin, 20 minut.

Počet stop: 32

Vydalo nakladatelství Tympanum

Vlastimil Vondruška

Život ve staletích: 14. století

Načetli Martin Zahálka a Vlastimil Vondruška

Klimatická změna je trochu otřepaný výraz. A tohle bych zažít opravdu nechtěla.

No, pěkně to nezačalo. U nás vymřeli po meči Přemyslovci a obyčejní lidé si taky zrovna nežili dobře. Začalo dost pršet. A to až tak, že to vyvolalo hladomor. Ale taky nějaká pozitiva vznikla. Ovšem, já to vidím tak, že tohle nebyla příjemná doba. Bylo zaděláno na potíže v dalším století, lidé přestávali věřit v Boha, protože v půlce století přišla černá smrt a nikdo nevěděl proč. No a ti mniši... tloustli a bohatli, i když ne všichni. Ale známe to. Knížka je velice zajímavý vhled do doby konce Přemyslovců, Jana Lucemburského a Karla IV. Jeho syn Václav už chytl jen konec století a začátek toho příštího. Každopádně, je tady spousta zajímavých věcí, které se v dějepise neučí.

Celkový čas: 13 hodin, 49 minut.

Počet stop: 43

Vydalo nakladatelství Tympanum

ODBORNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ

Aktuálně

V důsledku úsporných vládních opatření je minimální doba pojištění pro vznik nároku na **předčasný starobní důchod** do září 2024 stanovena na 35 let, od října 2024 pak činí 40 let s výjimkou náročných profesí. Pro vznik nároku na řádný starobní důchod platí stále minimální doba pojištění 35 let včetně náhradních dob. Současně musí být samozřejmě splněna podmínka dosažení důchodového věku 65 let, případně méně u starších ročníků.

Plánované změny v okruhu **plátců rozhlasových a televizních poplatků** se nijak nedotknou podmínek nároku na osvobození od těchto poplatků. I nadále má platit, že osvobozeny jsou osoby s úplnou nebo praktickou slepotou obou očí a osoby s oboustrannou úplnou nebo praktickou hluchotou, pokud jsou osaměle žijící, a že osvobozeny jsou tyto osoby rovněž v případě, kdy žijí společně v jedné domácnosti.

[Právní poradna SONS](#)

VLÁDA SCHVÁLILA PLNĚ HRAZENÉ PLOMBY A DALŠÍ ZMĚNY PRO PACIENTY

Za plomby měli dospělí platit. Ministerstvo zdravotnictví ale otočilo a k dispozici bude plně hrazená varianta. Novela zákona, kterou ve středu schválila vláda, přináší pro pacienty hned několik novinek. Tady je jejich přehled.

Plně hrazená plomba pro každého

Amalgámové výplně už v případě kazu používat nepůjde. Tenhle materiál Evropská unie kvůli dopadům na životní prostředí zakáže od roku 2025, Česko má rok a půl výjimku.

Do té doby je potřeba najít řešení. Původně Ministerstvo zdravotnictví navrhovalo, že si za nové bílé plomby budou všichni dospělí pacienti doplácet. Plně hrazené by byly jen pro děti. Nakonec ale od této velmi kritizované změny ustoupilo. Každý pacient bude mít hrazený zákrok z takzvaného nevrstveného fotokompozitu, ten se dá využít na menší kazy. Další bezdoplatková varianta pak bude duálně tuhnoucí materiál, který ale není tak odolný jako dražší, už ale

nehrazené, plomby. Pokud bude chtít pacient kvalitnější výplň, bude si ji muset doplatit.

Více preventivních programů

S plombami ale úzce souvisí i další bod novely. Dražší bílé výplně mohou mít někteří pacienti i v budoucnu hrazené. Pojišťovny totiž dostanou širší možnost nabízet preventivní programy.

Dá se očekávat, že jeden z bonusů by mohl mířit na plomby. Pacient by tedy za lepší výplň sice zaplatil. Rozdíl mezi základní úhradou a celkovou cenou by mu ale mohla zaplatit jeho pojišťovna. Pokud tedy chodí pravidelně na preventivní kontroly.

V tomto případě bude ale záležet, jak se k tomu postaví zdravotní pojišťovny. Ministerstvo zdravotnictví si od této změny slibuje, že se mezi nimi daleko více rozproudí soutěž o pacienty právě skrze širší nabídky bonusových programů. V současnosti se služby navíc liší jen kosmeticky.

Daň za nehody nebude

Nejen bonusy pro pacienty, kteří dbají o své zdraví. Novela zákona o veřejném zdravotním pojištění počítala

také s penalizacemi. Konkrétně s tím, že náklady za zdravotní péči si budou hradit lidé sami, pokud si ublíží při páchání trestného činu. Typicky by mohlo jít třeba o zavinění vážné dopravní nehody.

Ministerstvo zdravotnictví od tohoto kroku ale po velké kritice nakonec samo ustoupilo.

„Opakovaně se debatuje o tom, že by měl platit vyšší pojištění nebo měl mít malusy (druh penalizace vyměřovaný pojišťovny pozn. red.) i člověk, který kouří, nebo má nadváhu,“ dává další příklady Válek, že nelze jednoduše nastavit hranici, protože i za další chování by člověk měl být penalizován.

Stejně tak by podle něj bylo nutné trestat i vrcholové sportovce, kteří si ničí zdraví nadměrnou fyzickou aktivitou. A to je pohledem ministra Válka absurdní, a proto je takový krok nerealizovatelný.

Za lékařem do zahraničí

Výrazně by se mělo zjednodušit čerpání péče v zahraničí. Především v příhraničí si budou moci zdravotní pojišťovny nasmlouvat zdravotnická zařízení, kde se pacienti dočkají léčby, jako by byli v Česku.

Tohle by mohlo pomoci především v okrajových regionech republiky, kde je dostupnost zdravotní péče horší. A přitom na druhé straně hranice lékaři k dispozici jsou, ať už jde například o Šluknovský výběžek, nebo Aš.

Nová šance pro „Martínky“

Posun by to ale mohlo znamenat také pro pacienty se vzácným onemocněním, jako je Martínek, na jehož léčbu se Češi složili v rekordní sbírce. Péči, kterou potřebují takoví pacienti, často poskytuje jen několik zařízení v Evropě. České pojišťovny se ale nově budou smět dohodnout napřímo i s těmito nemocnicemi a pro své pojištěnce péči vyjednat.

Řešení nedostatku lékařů

Několik bodů novely míří také na zvýšení dostupnosti lékařské péče. Jedním z nich je, že pojišťovny dostanou povinnost zveřejňovat takzvanou zprávu o síti. V ní získají pojištěnci informace, kde působí dostupní lékaři v příslušné odbornosti a kde je také pojišťovna případně hledá.

Nepůjde navíc jednoduše uzavřít smlouvu s lékařem jinde než v poptávaném regionu. Podle Ministerstva

zdravotnictví bude také možné lépe propojit stížnosti pojištěnců na nedostupnost lékařů nebo zubařů s reálným stavem v území.

Pojišťovny budou mít rovněž příležitost podpořit mladé lékaře, aby po získání atestace nastoupili v místě, kde chybí zdravotní péče. A to díky nově ustanovenému fondu.

Seznam.cz

ÚŘAD PRÁCE ZRUŠÍ POBOČKY. NA SEZNAMU MÁ 83 PRACOVIŠŤ

Ministerstvo práce a sociálních věcí provedlo analýzu vytíženosti jednotlivých poboček Úřadu práce ČR. Vytipovalo ty, na kterých je menší provoz, a v úvahu vzalo i fakt, že je na nich těžké zajistit bezpečnost.

Úřad práce se chystá postupně zrušit 83 svých poboček v Česku, tedy více než pětinu. Týkat se to má hlavně malých pracovišť. Pracují v nich celkem čtyři stovky zaměstnanců. Propouštění se ale nechystá, pracovníci by se měli přesunout do větších poboček. ČTK to sdělil mluvčí Generálního ředitelství Úřadu práce Michal Kovařík.

Na takzvané racionalizaci pobočkové sítě pracuje vedení úřadu od loňska. Chystané zavírání pracovišť vychází z analýzy, jejíž výsledky má ČTK k dispozici.

Úřad práce má v zemi 369 pracovišť v 256 městech a obcích. Podle takzvané systemizace je v něm od července 9837 služebních a 647 pracovních míst.

„Dostupnost našich služeb se v jednotlivých regionech značně liší, nerovnoměrné je také vytížení pracovišť

v jednotlivých krajích. Klíčová je i bezpečnost našich kolegů na pobočkách... Cílem není služby úřadu omezovat, ale naopak zkvalitnit a posílit tam, kde je to skutečně potřeba," uvedl v tiskové zprávě generální ředitel úřadu Daniel Krištof. Podle něj každý rok přibývá incidentů, výhrůžek i napadení úředníků a v malých pobočkách je obtížné bezpečnost zajistit.

Analýza se zaměřila na spádové oblasti. Autoři sledovali to, kolik lidí se dostane do úřadu veřejnou dopravou do 45 minut a autem do 25 minut. Roli hrál také počet a velikost takzvaných vyloučených lokalit. Využila se i data mobilních operátorů o pohybu lidí v daném místě. Zohlednil se i počet úředníků v pobočce. Jednotlivá pracoviště se pak bodovala.

Na Vysočině mají být zrušeny tyto pobočky:

- Golčův Jeníkov, Nám. T. G. Masaryka 110
- Přebyslav, Bechyňovo náměstí 1
- Ždírec nad Doubravou, Školní 500
- Polná, Varhánkova 278
- Třešť, Revoluční 20
- Jemnice, Husova 103

- Hrotovice, nám. 8. května 1
- Náměšť nad Oslavou, Husova 898
- Ledec nad Sázavou, Husovo náměstí 16
- Pacov, nám. Svobody 320
- Nové Město na Moravě, Vratislavovo náměstí 12
- Velká Bíteš, Masarykovo náměstí 7

Seznamzpravy.cz

ZAJEČÍ SKOK JIHLAVA

Ve středu 9. října jsme vyrazili i přes počáteční nepříznivé počasí na plánovanou procházku na Zaječí skok. Vypadalo to, že zmokneme, ale počasí se umoudřilo a my si užili pohodovou a nakonec i prosluněnou vycházku. Místy jsme se „brodili“ blátem, ale vše jsme s úsměvem na tváři zvládli a zaslouženě si došli na výborný oběd do restaurace Venuše.

A teď něco málo o Zaječím skoku...

Přírodní rezervace Zaječí skok s vyhlídkou

Zaječí skok mezi obcemi Plandry a Rantířov u Jihlavy je vůbec první rezervací na Českomoravské vrchovině (1933). Již v roce 1924 ji na svém území za soukromou rezervaci vyhlásil statkář Leopold Kosovský.

Příkré rulové skály 170 m dlouhé a až 30 m vysoké jsou oddělené od sebe úžlabinami nad řekou Jihlavou s rozsáhlou balvanovou sutí. Na chladných a stinných místech v hlubokém údolí se vyskytují druhy podhorské a horské, na místech výslunných druhy teplomilné. Své místo tu má vzácná kapradinka skalní nebo játrovka. A také osmdesát jedna druhů mechů. V údolích pod

skalami kvetou konvalinky, ve vodě je možné zahlédnout vydru a na břehu ledňáčka.

Vysoké skály zdobí pět skalních výchozů. A právě po jednom z nich má Zaječí skok jméno. Legenda říká, že zlý rytíř z Plander zabil v těchto místech starce. Když padl k zemi, běžel kolem zajíc. Rytíř ho na koni pronásledoval až k příkré skále. Zajíc skočil dolů a rozzuřený rytíř ho následoval. Na skále po něm zůstal otisk podkovy. Ten tam uvidíte i dnes. Skalní útvar, podle kterého má celá oblast jméno, nabízí nádhernou vyhlídku do údolí.

Kudyznudy.cz

LITOVEL 2024

70 VÝROČÍ ZALOŽENÍ ŠKOLY PROFESORA VEIDOVSKÉHO

Když jsme v červnu přijeli z dovolené v Luhačovicích, dostala jsem mail s pozvánkou na 70té výročí založení školy pro slabozraké v Litovli. Termín byl stanoven na 28. září. To jsme ještě netušili, že toto město v Hornomoravském úvalu v polovině září postihne povodeň. I navzdory této katastrofě se akce konala v daném termínu. Na náměstí voda většinou nedoteče. To už musí být tisíciletá voda. A naše škola i Záložna, tam se akce konala, jsou na náměstí.

Litovel vznikla na šesti ramenech řeky Moravy v polovině 13. století. Založil ji Přemysl Otakar II. Tedy byla městem královským. Jméno tohoto krále nese i hlavní náměstí. Je tady radnice, knihovna, už zmíněná Záložna, která byla postavena koncem 19. století, kde se můžeme občerstvit v restauraci a v období plesů se nám otevře i krásný sál. Tady jsme byli přivítaní i my, a mohli jsme si i prohlédnout pár fotografií z let minulých. Účast byla menší, ale to se po těch povodních dalo čekat. Na náměstí stojí také

nejstarší dům ve městě. Langův dům je postaven v renesančním stylu a nachází se vlevo od Záložny. Mezi nimi prochází ulice, kterou se dostaneme k nejstaršímu mostu ve městě, a i na Moravě, po kterém se můžete projít. Byl postaven v roce 1592. Jmenuje se Svatojánský. Je kamenný a už těch povodní zažil hodně. Zatím stále stojí, tak je vidět, že Svatý Jan, jehož socha stojí na jeho zábradlí, ho dobře chrání. Když jsme seděli v restauraci na zahrádce, tyčil se před námi morový sloup z 18. století. Autor je stejný, jako u sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci. Litovelské náměstí má strany 100 x 100 metrů, tedy přesně hektar. To nám bylo řečeno, abychom si vštípili tuto míru do svých malých hlaviček. Dále na náměstí najdeme ještě nejvyšší věž na Moravě. Pod ní protéká Nečíz. Ten dříve dělil náměstí zhruba na dvě poloviny. Dnes teče skrytý našim očím a vidíme ho jen před radnicí z novorenesančního schodiště před radniční věží, a když projdeme pod radniční věží, můžeme jít podél něj. Kolem Nečízu se dá projít do další ulice, na níž je i malý pension.

Park míru. Dnes nevím, jestli se tak ještě jmenuje. Pro nás nese toto jméno. Už zase vypadá podobně, jako před

čtyřiceti lety, kdy jsem do školy chodila. V roce 1997 přišel o všechny stromy. Byl pod vodou. Na dohled je další rameno Moravy. Je tady také pozůstatek městských hradeb a kousek dál vidíme ve zdi zbytek švédské koule. Je to památník dobytí města v roce 1643. Město bylo tehdy asi dost poničeno. Několikrát tady řádil mor a ta voda. Tímto parkem se dá projít k rybníkům, které nás dovedou ke gymnáziu, kde studoval Jan Opletal. Nese jeho jméno. Pocházel z nedalekého Nákla, kde je také pohřben. Před budovou se nachází druhý rybník, kolem kterého jsme běhali pětistovky. Jestli to bylo přesně tak daleko, nevím, ale pamatujeme si to snad všichni. Vlevo je cesta zpět na náměstí. Nedá se tady ztratit.

Moc známých lidí na srazu nebylo. Ale to nevadilo. Byla jsem ráda za možnost tady být a vidět ještě jednou místa, kde jsem prožila dost velkou část dětství. Byla jsem tady od roku 1980 do roku 1985. Vlastně, tehdy to byla třetina mého mladého života. Jezdila jsem do školy v pondělí vlakem ze směru od Červenky a Olomouce. Ta je nedaleko. Vystupovala jsem na zastávce Litovel Město. Je tady ještě Litovel Předměstí, tady se dá přesednout do Mladče. (Jeskyně) A Litovel zastávka. Tady se tyčil komín

pivovaru. U zastávky Litovel Město je i autobusové nádraží a na náměstí to bylo asi sedm minut. Do školy nás pospíchal celý houfec. Byly tady i zdejší děti. V pátek jsme odjížděli vlakem ve 12.12 hodin. To si pamatuji, jako dnes.

Byla jsem se podívat i v budově naší školy. Ta funguje už léta v Olomouci. Zdejší budova dnes slouží radnici. Je krásně opravená a mají tady i výtah. Ten jsme neměli. Prošli jsme si sklep, kde byly šatny a dílny. Smrdívaly tady brambory a vlhko od Nečizu. Byly tady i dílny a sklad civilní obrany. Pak nás vedli schody do bývalé kuchyně. Tady jsme se jen rozhlédli a pokračovali do prvního patra. Na místě schodů byly záchody a umývárny. V přístavku, kde byla klubovna a jedna třída, je dnes velká zasedačka. Pak jsme prošli bývalým chlapeckým internátem. Tady na kraji byla ještě jedna třída. Za nás, naše paralelka. Nad spořitelnu se už z prvního patra nedostaneme. Tam se nacházely třídy prvního stupně. Ústřední schodiště zůstalo, myslím to staré. Ve druhém patře jsme měly internát my holky a kluci z první a druhé třídy. Byl tam také přístavek a v něm další pokoje. I naše 59ka. A z haly u schodiště se dalo jít taky nad spořitelnu. Dříve v těch

místech byla zdravotní sestřička a izolace. A taky třídy. Tady jsem začínala ve čtvrté třídě. Prostory se dost změnily, ale stále mě to tady bylo povědomé.

I když ve městě už nebylo po povodni ani stopy, nezajistili jsme si nocleh, tedy bylo potřeba vyrazit včas k domovu. Asi by to chtělo delší výlet. Určitě by se dalo projít víc uliček a míst, kde máme vzpomínky. Třeba by už vypadala jinak. Spíš určitě. Tak snad se sem ještě podívám. Jestli chcete vědět víc o tomto městě, i já jsem informace čerpala z wikipedie. Lidský mozek si nemůže všechny letopočty a informace uchovat. Je to zajímavý kout naší republiky a rozhodně stojí za návštěvu.

Za článek děkujeme p. Ptáčkové

SVATOMARTINSKÉ TRADICE, ZVYKY A PRANOSTIKY

Zda letos přijede svatý Martin na bílém koni, ještě nevíme, jisté je jen to, že jeho příchod oslavíme pečenou husičkou, prvním letošním vínem a nějakou tou sladkostí na závěr celé hostiny. My Vám rádi poradíme, co dobrého si z husího masa připravit, aby ani kousek nepřišel na zmar.

V některých oblastech se zapalovaly martinské ohně, které nahradily lampiony, světil se chléb a peklo obřadní pečivo. Den 11. listopadu se vyznačoval lidovým veselím, začínaly fungovat tribunály, parlamenty, školy, slavily se volby do místních zastupitelstev, platily se daně a obnovovaly se kontrakty. Mnohé z těchto obyčejů přežily i světcův kult. Spojitost svatého Martina a husy najdeme hned ve dvou legendách. Ta první praví, že husy svatého Martina při kázání tolik rušily, že nyní pykají na svatomartinském pekáči. Druhá legenda říká, že se Martin před svou volbou biskupem ze skromnosti skrýval v husníku, ale husy ho svým kejháním prozradily.

Nejllepší pro husy je co největší přírodní výběh, kde roste dostatek zeleného lupení. Dobré je husy vyhánět na pastvu na louky každý den. Husy se prý vždy vrátí spořádaně domů. Kromě zelené potravy se krmí obilným zrnem, kukuřicí, šrotem nebo uvaženými bramborami. Mají rády vodu. Jedná se přece o vodní ptactvo.

Tento den symbolizoval konec sklizně, završil zemědělský rok a oznámil začátek zimy. Víte, že rozdělávání husího masa mělo své pořadí? Nejnižší sluha dostával křídlo, aby prý při práci lítal, vyšší sluha stehno, hospodář sám si nechával zbytek. A využila se i kůže z husích nohou. Ta se dávala do střevců pod nohy, aby se nepotily nebo mezi prsty, aby nerostla kuří oka.

Vyhlášenou husí specialitou jsou husí játra naložená do husího tuku. Trvanlivé výživné jídlo. Dávalo se i vojákům na cestu z domova, když rukovali do první světové války.

Obdobné dohady jako o vzniku martinské husy se vedly u martinských rohlíků (z žitné mouky vejražky nebo pšeničné), nazývané také martiny, martinské podkovy, roháče, rohy, zahýbáky, vandrovnice, které se vázaly ve tvaru zahnutého válečku; plnily mákem, hruškovými či švestkovými povidly, ořechy, perníkem i mrkví.

Čeští obrozenečtí historici a národopisci tvrdili, že svátek sv. Martina položila církev právě do doby slavností Baccha, boha vína a opilství, zobrazovaného s dvěma růžky na hlavě, proto začali pekaři péci pečivo podobné těmto růžkům; němečtí národopisci udávali, že už papežský legát Bonifatius v Germánii zaznamenal pohanské obřadní zvyklosti, při kterých se obětovalo bohům pečivo ve tvaru božstva nebo jejich atributů či přímo ve tvaru obětí a které pak přešly na křesťanské slavnosti.

V případě svatomartinských tradic nesmíme zapomenout na svatomartinská vína, která jsou svěží a ovocitá. Zrála zatím jen krátkou dobu několika týdnů, avšak už i za tento čas si získala osobitou chuť. Oslavy spojené s uvedením svatomartinského vína na trh nejsou nijak nové. Tradice připíjení mladým vínem k oslavám 11. 11. patřila již na dvůr Josefa II. Dnes se jako ten pravý čas otevírání lahví se svatomartinským vínem uvádí 11.11. v 11 hodin a 11 minut.

Recepty.eu

ZAJÍMAVOSTI

Obědy v říši divů: Deset netradičních restaurací

Infarktové pochutiny

Pokud jste na dietě, do restaurace Heart Attack Grill v americkém Las Vegas rozhodně nechodte. Na kalorie se tam totiž nehledí. Naopak – čím víc toho sníte, tím lépe. V imaginárním nemocničním zařízení navíc provokativně oděné servírky coby „sestřičky“ přijímají objednávky neboli „recepty“ od zákazníků – „pacientů“. Nabídka „léčby“ zahrnuje mimo jiné osminásobný hamburger téměř z kila hovězího masa. Heart Attack Grill zkrátka není pro žádné troškaře. A přestože byl název zamýšlen jako vtip, několik srdečních příhod, a dokonce i úmrtí zákazníků už restaurace bohužel zaznamenala...

Posezení v oblacích

Pokud vás děsí výšky, měli byste návštěvu tohoto podniku vynechat – lahodný oběd či večeři si v něm totiž budete vychutnávat zhruba 50 metrů nad zemí. Koncept mobilních restaurací Dinner in the Sky pochází z Belgie a základ tvoří jeřáb, který vynáší plošinu s jídelními stoly, židlemi i s personálem – zkrátka se vším potřebným

k dobré hostině maximálně pro 22 lidí. „Večeře v nebi“ si již získaly popularitu ve více než 40 zemích světa.

V domečku z pohádky

Restaurace s přílehlavým názvem Rock neboli „skála“ připomíná pohádkový domeček v moři. Výjimečný podnik na východě Zanzibaru, kde se prý nacházejí jedny z nejkrásnějších pláží světa, však neláká jen kuchyní připravovanou z darů moře a tamního proslulého koření. Za odlivu se totiž na místo dostanete suchou nohou, ale v době přílivu budete muset využít služeb převozníka. A nezapomeňte si stůl rezervovat předem – podnik pojme jen pár hostů.

Jak chutná v poutech

Majitel čínské sítě Devil Island Restaurants prý své podniky vybudoval se záměrem ukázat zákazníkům, jak drsný může být život za mřížemi, a odradit je od zločinů. Těžko říct, zda se mu to daří, jeho restaurace jsou každopádně velmi autentické a oblíbené. U vstupu přidělí dozorce každému návštěvníkovi vězeňské číslo, následně ho vyfotí, sejme mu otisky prstů a v poutech jej odvede ke stolu. Mezi servírovanými pochutinami

nechybějí laskominy s věžeňskou tematikou, včetně chleba ve tvaru rakve. Každý stůl navíc obklopují mříže a obsluha nosí černobílé uniformy.

S nohama ve vodopádu

Spojení exotické krajiny, vodopádů s křišťálovou vodou a vynikajícího jídla nabízí filipínská restaurace Labasin Waterfall v San Pablo City. Autentickou místní kuchyni si můžete vychutnat u bambusových stolů, s chodidly ponořenými do průzračného vodopádu, který v tamním vlhkém klimatu funguje jako unikátní přírodní klimatizace. Zážitek vám jistě nezkaží ani fakt, že se ve skutečnosti jedná o přepad z přehrady Labasin, vybudované v rámci dnes již nefunkční vodní elektrárny.

Z ptačí perspektivy

Proletět se s umělými křídly je dnes již poměrně běžné, ale co takhle posnídat v ptačím hnízdě? Podobný zážitek nabízí restaurace Bird's Nest v thajském resortu Soneva Kiri Eco: Nejprve se necháte i se svým doprovodem vynést v „hnízdě“ do výšky několika metrů a pak už můžete obdivovat okolní krajinu, případně smeknout před

číšníkem připoutaným na laně, který vám bude hostinu obratně servírovat.

Se žralokem za oknem

Podnik Ithaa v oblasti Alif Dhaal Atoll na Maledivách své zákazníky rázem přenesse do podmořského světa, a to nejen díky servírovaným pokrmům. Restaurace pro 14 zákazníků se totiž nachází pět metrů pod hladinou a její průhledný strop nabízí panoramatický výhled. Dobrá zpráva zní, že podobný podnik zanedlouho vznikne také v Evropě. Restaurace Under, jejíž výstavba se plánuje na rok 2018, má vyrůst na jihu Norska a bude sloužit zároveň jako výzkumné středisko mořského prostředí.

Delikatesy ze záchodové mísy

Ani v restauračním provozu se vynalézavosti meze nekladou, jak dokládá proslulý tchajwanský podnik Marton Theme ve městě Tchaj-pej. Delikatesy si tam můžete vychutnat doslova ze záchodové mísy: Ať už se jedná o tvar židlí, nebo o design stolků či misek. V interiéru není nouze ani o pisoáry nebo o role toaletních papírů na zdech a večeri pak můžete završit například dezertem ve tvaru exkrementu. Zákazníci prý

„záchodové“ jídlo doslova milují – přítomnost toalet podle nich dodává konzumaci pokrmů zvláštní rozměr.

Na drink s androidem

Žádný milovník netradičních kulinářských zážitků by neměl vynechat Tokio. Například ve Vampire Cafe se jídlo podává z rakví a v rybím podniku Zauo si můžete oběd vlastnoručně ulovit v přilehlém bazénku. Snad nejpopulárnější a turisty nejvyhledávanější je ovšem restaurace robotů: Povečeříte ve společnosti nejmodernějších strojů a vše se odehraje v pestrobarevné záři neonových světel. Zkrátka to nejšilenější z Japonska na jednom místě...

Nahý oběd

Nově otevřená restaurace O'naturel je určena lidem, kteří si chtějí vychutnat lanýže, foie gras a další speciality tradiční francouzské kuchyně. Vedle jídla a pití ale restaurace nabízí i další specialitu – je totiž určena výhradně naháčům. Po vstupu do restaurace vás personál požádá abyste si své oblečení uložili v šatně a poté se v rouše Adamově či Evině můžete vydat ke stolům. Provozovatelé slibují „bistronomický zážitek“,

tedy kvalitní jídla připravená špičkovými kuchaři za přijatelné ceny. Základní menu v O'naturel pořídíte za přijatelných 39 euro (990 korun), večeře včetně desertu pak vyjde o 10 euro dráž. V nabídce pochopitelně nechybí ani jídla pro vegetariány a vegany.

Stoplusjednicka.cz

IN – OUT

V UNIKÁTNÍ MÍSTNOSTI PROCVIČÍ NEVIDOMÍ A SLABOZRACÍ HMAT A SLUCH

Nová unikátní audiovizuální místnost v centru metropole nabízí slabozrakým a nevidomým řadu možností, jak procvičit jejich další smysly, jež pro ně představují zásadní zdroj informací, zejména sluch a hmat.

Audiovizuální místnost se nachází v Krakovské ulici v Praze 1, kde sídlí Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých a organizace Tyfloservis, která pomáhá lidem s vadou zraku.

„Nápad, že by měla existovat, vznikl před několika lety a od té doby zrál,“ uvedl prezident Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých Luboš Zajíc s tím, že jedinečná místnost plní několik funkcí. Relaxační, zážitkovou a hlavně edukační, nácvikovou.

Využívat ji mohou klienti obou organizací i zájemci z řad mimo ně. „Zejména lidé, kteří ztratí zrak v průběhu života, se tu můžou učit rozpoznávat například to, odkud přichází zvuk. To je velmi důležitá věc, zásadní pro to, aby se mohli pohybovat sami na ulici, v dopravě,“ podotkl.

Zvuková část výukového programu obsahuje řadu skutečných zvuků, například z křižovatky, obchodu nebo restaurace. „Pohyb v rušném prostředí může v nevidomém nebo slabozrakém člověku vyvolávat strach a obavy. V naší místnosti si budou moci v bezpečném prostředí vyzkoušet rozeznávání zvuků a naučit se v nich orientovat, poté tyto dovednosti budou moci využít i v reálném životě,“ doplnila metodička Tyfloservisu Nikol Macháčková Aková. Vybavení umožní procvičit hmat, což je podle Zajíce dobré třeba pro budoucí výuku slepeckého Braillova písma. A díky různým druhům osvětlení a světelným efektům pak můžou slabozrací otestovat, jaký vliv má různá forma, barva a intenzita světla na jejich zrakové vnímání, a vybrat si to nejvhodnější do své domácnosti. Zároveň se naučí, jak zlepšit vidění třeba v přesvětlených obchodech nebo naopak v tmavých prostorech.

Jinde taková není

Realizace zabrala zhruba dva roky. „Hledali jsme to nejvhodnější řešení a tvořili něco, co člověk nevěděl, jak správně udělat,“ vysvětlil Novinkám, proč budování trvalo tak dlouho, vedoucí technické podpory sjednocené

organizace Marek Salaba, který se během slavnostního otevření ujal role jednoho z lektorů. Ti pak budou sál s návštěvníky, ať jednotlivci, nebo skupinami, procházet.

Jinde v Česku podle něj žádný podobný prostor neexistuje. Náplň temné komory, jak sál bez oken zaměstnanci obou organizací pracovní nazývají, se může v budoucnu měnit podle potřeb a požadavků těch, kteří ji využijí.

Audiovizuální komoru lze využít i pro ty, kteří normálně vidí. „Na hmatových panelech si můžou ve tmě, ideálně ještě s klapkami na očích, například zkusit zavázat botu, zapnout zip, pásek, zašroubovat žárovku. Pokud vidící něco nevidí dopředu a pak se s tím může seznámit pouze hmatem, je pro něj velmi obtížná i taková triviální věc jako zavázat si botu,“ líčil Novinkám a Právu Salaba, sám slabozraký. Přiznává, že jeho nejvíc baví hry. „Máme tu labyrint, jenž se prochází hmatem, různé skládačky, piškvorky,“ hlásí.

Novinky.cz

NEBUĎTE OFF- BUĎTE ON

JIHLAVSKÝ FLER JARMARK

Kdy: 9. 11. 2024, 9:00 – 16:00 hod.

Kde: DKO, Jihlava

Čeká Vás přes 100 různorodých prodejců. Nebude chybět ani skvělé občerstvení a farmářská sekce.

SVATÝ MARTIN

Kdy: 11. 11. 2024, 11:11 hod.

Kde: Masarykovo náměstí, Jihlava

Svatého Martina na bílém koni letos doprovodí ještě více hudebníků, divadelníků, žonglérů, loutek a andělů. Vedle ohňostroje se můžete těšit na celodenní svatomartinský jarmark, koncerty na náměstí, hudebníky v jihlavských ulicích, charitativní sbírku, svatomartinské rohlíčky a spoustu svařeného vína.

Program:

11:11 – Svatomartinský jarmark

14:00 – Koncerty na náměstí / kapely Funkin´ Your Soul,
Der Šenster Gob

15:00 – Havířský svařák ve Věžní - Tekuté noty a Peregrin

16:00 – Čekání na Martina / Na trase průvodu Krless,
Řemdih a Bakchus, šermíři Vydědění a ohnivá show
RockFire - hraje se za Duklou, v ulicích Jana Masaryka,
Parku Gustava Mahlera a v ulici Matky Boží.

17:00 – Svatomartinský průvod - Vychází z parku Jana
Masaryka, ulicemi Jana Masaryka, Palackého,
Benešova, Věžní, Matky Boží a opět Palackého
a Benešova směrem na náměstí.

18:00 – Ohňostroj

18:30 - Koncerty Majkls & Friends (Masarykovo náměstí)
a Peregrin (Věžní)

AKCE V LISTOPADU

KAŽDÝ ČTVRTEK ON-LINE CAFÉ

On-line Café nebude 21. 11., ale spojíme se na skypu na semináři o kompenzačních pomůckách.

Udělejte si pohodlí, k tomu kávu, čaj, či jiný chutný nápoj a připojte se k nám na skype, na online „posezení“ od 10:00 hod.

1. 11., 8. 11., 15. 11., 22. 11., 29. 11. PÁTEK – CVIČENÍ V TYFLOCENTRU

Přijďte na pravidelné cvičení v TyfloCentru. Nebojte se zúčastnit, každý bude cvičit dle svých možností a zdravotního stavu.

Cvičení bude kapacitně omezeno na 4 účastníky, s ohledem na prostory určené ke cvičení.

Cvičení bude probíhat od 9:30 hod. ve vnitřních prostorách organizace TyfloCentrum Jihlava, o.p.s., Brtnická 15 či venku dle aktuálního počasí a bude trvat 60 minut.

S sebou sportovní oblečení, pohodlnou obuv a ručník (z hygienických důvodů - na podložku).

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ ÚČASTI VŽDY
NEJPOZDĚJI 2 DNY PŘED PLÁNOVANOU AKCÍ**

**11. 11. 2024 PONDĚLÍ – TRÉNINK POUŽÍVÁNÍ
APLIKACE GPS V TERÉNU**

Mnozí z vás GPS aplikaci již používají, jiní z ní mají stále obavy. Rozhodli jsme se vám tuto aplikaci ještě více přiblížit a natrénovat používání přímo v terénu.

Akce se bude konat od 10:00 hod. a budeme se pohybovat v ulicích Jihlavy.

Společný sraz v TyfloCentru Jihlava, o.p.s. v 9:45 hod., poté vyrazíme do ulic.

Workshop je realizován za podpory statutárního města Jihlavy na podporu a naplnění Plánu prevence kriminality.

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ ÚČASTI DO
7. 11. 2024**

**13. 11. 2024 STŘEDA – VIDĚT OČIMA JINAK – AKCE
VE SPOLUPRÁCI S JIHLAVSKOU KNIHOVNOU**

Tato akce se koná k připomínce Mezinárodního dne nevidomých ke 13. listopadu, na výročí narození

zakladatele historicky první školy pro nevidomé v Paříži, Valentina Haüy (1745–1822). Absolventem této školy byl také Louis Braille, tvůrce celosvětově známého a využívaného bodového písma pro nevidomé. Smyslem tohoto dne je zejména šíření osvěty zaměřené na specifika života nevidomých, možnostmi jejich podpory a pomoci.

Jedná se o akci pro veřejnost. TyfloCentrum bude v knihovně prezentovat kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením, zvukovou střelbu, společenské hry a zodpovídat veřejnosti dotazy o problematice zrakově postižených osob.

Akce se koná od 14:00 do 18:00 hod.

Zájemce z řad klientů zde rádi přivítáme, nebude však v našich silách poskytovat vám průvodcovskou službu.

20. 11. 2024 STŘEDA – ZVUKOVÁ STŘELBA

Přijďte se zúčastnit turnaje ve zvukové střelbě. Začátek turnaje v 10:00 hod v TyfloCentru Jihlava, o.p.s., na adrese Brtnická 15. Nejlepší střelec se může těšit na odměnu.

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ ÚČASTI DO
18. 11. 2024**

**21. 11. 2024 ČTVRTEK – ONLINE SEMINÁŘ O
KOMPENZAČNÍCH POMŮCKÁCH**

Místo On-line Café proběhne online seminář přes skype s našimi lektory p. Jakubíkem a p. Suchým. Ti Vám zodpoví dotazy ke kompenzačním pomůckám, k jejich ovládání, funkcím a aplikacím.

Workshop je realizován za podpory statutárního města Jihlavy na podporu a naplnění Plánu prevence kriminality.

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ ÚČASTI DO
19. 11. 2024**

26. 11. 2024 ÚTERÝ – TRÉNINK PAMĚTI

Proběhne v TyfloCentru Jihlava, o.p.s. Brtnická 15, pod vedením pana Ing. Jaroslava Beránka. Trénink bude probíhat od 9:00 hod.

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ ÚČASTI DO
22. 11. 2024**

27. 11. 2024 STŘEDA – SEMINÁŘ O BEZPEČNOSTI PŘI POUŽÍVÁNÍ NÁROČNÝCH KOMP. POMŮCEK

Naši lektoři p. Jakubík a p. Suchý si pro Vás připraví seminář o bezpečnosti při používání náročných komp. pomůcek (nutnost používání antiviru, atd...), aby nedocházelo k únikům vašich soukromých dat či finančních prostředků.

Akce se bude konat od 10:00 hod. v TyfloCentru Jihlava, o.p.s. na Brtnické 15.

Workshop je realizován za podpory statutárního města Jihlavy na podporu a naplnění Plánu prevence kriminality.

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ ÚČASTI DO
25. 11. 2024**

FITNESS CENTRUM – SOCIÁLNÍ CENTRUM KRAJE VYSOČINA, P.O.

Nabízíme Vám možnost pravidelné účasti cvičení ve Fitness Centru v Sociálním centru Kraje Vysočina, na adrese Rantířovská 5908/2a, Jihlava.

Cvičení bude probíhat každé úterý od 10:30 do 11:30 hod. Je nutné se nám předem nahlásit, vždy do pátku 9:00

hod. předcházejícího týdne, abychom mohli počty klientů nahlásit ve Fitness Centru.

Cvičení bude probíhat na moderních posilovacích strojích. Jednotná cena za cvičení je 100,- Kč za osobu.

Se zájemci se vždy individuálně domluvíme na případných doprovodech.

**ZÁJEMCE PROSÍM O NAHLÁŠENÍ VŽDY DO PÁTKU
9:00 HOD. PŘEDCHÁZEJÍCÍHO TÝDNE**

**KAŽDÉ PONDĚLÍ – MOŽNOST INDIVIDUÁLNÍ
AKTIVITY**

9:00 – 11:00 HOD.

V rámci nácviku a procvičování v oblasti sebeobsluhy se můžete individuálně objednat na službu sociální rehabilitace, naučit se uvařit své oblíbené jídlo, procvičit si jednotlivé postupy vaření či pečení pokrmů a zdokonalit se tak v sebeobsluze. Nebo natrénovat jinou aktivitu dle Vašeho zájmu (sportovní aktivity, výlet, procvičování sebeobsluhy). Tyto činnosti můžete s pracovníkem vykonávat nejen v TyfloCentru Jihlava, ale také ve svém domácím prostředí. Na službu se objednávejte vždy nejpozději 3 pracovní dny předem.

BLAHOPŘÁNÍ

Všechno nejlepší přejeme těm, kteří slaví narozeniny

v měsíci listopadu

Ing. Přemysl Píza

Martina Roháčková

Josef Vondra

Bc. Daniela Bínová

Antonín Malena

K narozeninám je tu od nás na podporu Vašeho zdraví jeden z nejnovějších vtipů. Neboť smích léčí.

„A pane doktore, jak mám ty prášky brát?“

„Jeden ráno v 8 a pořádně zapít, další v 10 a pořádně zapít, pak si dejte jeden ve 12 a pořádně zapít, další ve 4 odpoledne a pořádně zapít a poslední v 6 večer a pořádně zapít.“

„A pane doktore, co mi vlastně je?“

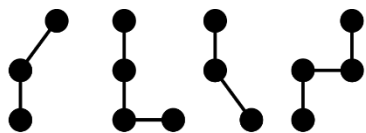
„Málo pijete.“

DÁRCI A SPONZOŘI

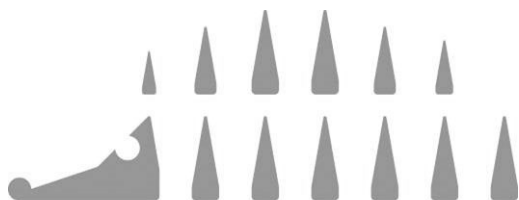
Spolufinancováno
Evropskou unií

Kraj Vysocina

světluška

Nadační fond
Českého rozhlasu

Jihlava

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

CHESTERTON[®]
Global Solutions, Local Service.

datales
vývoj a prodej software

Bc. Tomáš Havlík, MBA

Časopis vydává:

TyfloCentrum Jihlava, o.p.s., Brtnická 15, 586 01 Jihlava

tel.: 724 865 566 nebo 774 064 330

e-mail: jihlava@tyflocentrumjihlava.cz

www.tyflocentrumjihlava.cz